

Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę. Co sobotę dołączony jest arkusz Rozmaitości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem Koszarnościami na kwartał, dla odbierających w samym Lwowie 4 zł. 48 kr., na pocztanie lwowskim 5 zł. 12 kr., na wszelkich innych pocztaniach 5 zł. 36 kr., mon. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

G A Z E T A L W O W S K A.

Dodatek do Gazety Lwowskiej obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku płaci się od wiersza w pół kolumnie (drukami garsonet) za pierwszy raz 3 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 1/2 kr. mon. konw. Za większe litery płaci się wedle tego, ile ua zwyczajny druk obrachowane miejsca zajma. Redakcja Gazety Lwowskiej przyjmuje tylko frankowane listy.

Sobota

N^{ro} 20.

15. lutego 1845.

Przegląd artykułów.

Wiadomości zagraniczne: Anglija: Gazeta *Times* o stanowisku Guizota we Francyi. — Najnowsze zmiany w gabinecie i głos *Morning Chronicle* w tej mierze.

Francyja: Hr. Salvandy ministrem w miejscu pana Villemain. — Ciągła polemika dzienników o przesileniu ministryjalnem i dalsze zamiary opozycyi. — Ukonstytuowanie się rzeczy-pospolitej Santo-Domingo.

Belgija: Ministryjum zachwiane, wychodzi z zwycięzko z walki.

Szwajcaryja: Wielka rada Lucerny ob staje przy swęj uchwale co do przywołania Jezuitów.

Nowiny (Sprawa wstrzemięźliwości w Galicyi). **Dodatek nadzwyczajny:** Doniesienie księgarskie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Z Londynu dnia 1. lutego. Jęj Mość Królowa uda się zaraz po otworzeniu parlamentu (które dnia 4. b. m. nastąpi), do Brightonu, a dnia 17 i 18. lutego zaszczytci swęmi odwiedzinami księcia Norfolk w jego zamku Arundel a później księcia Richmond w Goodword.

Ministryjalny dziennik *Standard* nie zawiera jeszcze nic pewnego pod względem ogłoszonych wczoraj przez gazetę *Times* odmian w gabinecie. Jednakże ten uboczny sposób, w jakim *Standard* mówi o prawdo-podobnem ustąpieniu pana Gladstone, nie dozwala najmniejszej wątpliwości o prawdzie, którą zresztą nawet dzienniki opozycyjne z najdokładniejszymi szczegółami dziś powtórzyły: »My sądzimy«, pisze *Standard* po skarceniu gazety *Times*, »że oprócz posady Sir Tomazsa Fremantle, nie jest jeszcze nic zadecydowanem, aczkolwiek mamy ważny powód do obawy, że pan Gladstone

od administracyi się usunie, ale z pewnością nie od konserwacyjnej partyi. Jeżeliby pan Gladstone ustąpił z gabinetu, tedy będzie to zupełnie krokiem jego własnej woli, i pobudką do wielkiego ubolewania jego kolegów. W wielu pismach czytaliśmy różne powody do tego kroku, ale sądzimy, iż żaden z nich dotychczas nie zbliżył się do prawdy. Dlatego na teraz jeszcze milczć będziemy, choćby nas za niewiadomych poczytano.« Pod względem tych pobudek, które pana Gladstone spowodowały do ustąpienia, pisze *Morning Chronicle*: Postępek pana Gladstone niepodobna mieć za wypadek bez znaczenia i wagi. Właściwa pobudka do tego nie jest wiadomą; ale mało kto wątpi, że takowa wynikła z różniczeń, które już od dawna między panem Gladstone a pierwszym ministrem zachodziły. Kwestyje religijne, połączone z irlandzką polityką rządu, uważają za bezpośrednią przyczynę, ale one są podobno tylko zawikłane z innymi. Posada pana Gladstone musiała mu się w ostatnim czasie sprzykrzyć przez te kwestyje, które z jego urzędem w związku zostają, owoż zdaje się być podobnem do prawdy, że go tak kwestyja o kulturze jak i o religii do ustąpienia spowodowała. Atoli krok, który tak bardzo sprzeciwia się własnemu interesowi pana Gladstone, niepodobna aby powstał z jakiego samolubnego uczucia. Pan Gladstone stanął przeto na najniestosowniejszém stanowisku, gdyż wraz z urzędem swoim porzucił znaczenie i władzę, bez nadziei uzyskania znowu jednego lub drugiej na jakiej innej niepodległej posadzie. Rzecz naturalna, że powody dymisyi jego wprowadzają go w przemijającą styczeńność z ultra-członkami jego partyi, atoli jego zasady wolnego handlu uczyniły go przedmiotem szczególniejszej ich nienawiści. A z drugiej strony nie pozyskał on także życzliwości mężów wolnego handlu. Nie było nigdy człowieka, któryby dla popięrania zamiarów partyi tyle uczynił, bez zjednania

sobie przezto najmniejszego poważania i przychylności. Nawet zdania jego o kościele nie wiele zjednują mu stronników między bogobojniejszą częścią naszych polityków. Exeter Hall, które jego nietolerancją przeciw Irlandczykom pochwała, rzuci na puzeityczny jego kierunek podejrzenie, a »*Młoda Anglija*», która jego kościelne dążności pochwała, jest wielkim obrońcą właśnie tej polityki przeciw Irlandyi, dla której on swój urząd opuszcza. Co się dotyczy skutków dymisji pana Gladstone, rząd zamiast coby miał stracić, raczej uzyska przezto w opinii publicznej, gdyż liberalna partya pogodzi się, a wiejska szlachta również i stan handlowy chętnie ją przyjmą. Odmiany w ministeryjum biorąc rzeczy wogóle, są podług naszego (opozycji) zdania przyjazne. Ustąpienie pana Gladstone jest hołdem przyniesionym konieczności wolno-myślniej polityki, owoż ta sama polityka objawia się w wyborze nowych członków gabinetu. Pan Sydney Herbert oświadczył się podczas pamiętnej sposobności na przeszłych posiedzeniach w najwolnomyślniejszy sposób o Irlandyi, a przeciw drugim dwu członkom nie mamy nic do zarzucenia. Wszyscy trzej są młodzi ludzie i wszystkich można za stałe podpory Sir Roberta Peela uważać, agdy tenże przy wszystkich swoich błędach przecieź jest najlepszym z całej swojej partyi, przeto zawsze jest pożyteczniej dla kraju, gdy go widzimy otoczonego kolegami, którzy jego zamiary wykonują. Przy tej sposobności, pisze główny organ whigów, »nie możemy tego zamilczeć, że wybór Sir Tomasza Fremantle jako sekretarza dla Irlandyi pochwalamy. Dopóki Sir Robert Peel ograniczony będzie na wybory z partyi torysów, dotąd nie znajdzie żadnego, któregoby dzielny rozum, wolno-myślność i zachowanie się więcej do tej posady przydatne były. Bylibyśmy w samej rzeczy w naszych oczekiwaniach zawiedzeni, jeźliby Sir Tomasz Fremantle tej naszej pomysłnej wróżby niegodnym się okazał.«

Zwycięztwo pana Guizota we francuzkiej izbie deputowanych nie uważa oświeciszca część tutejszych dziełników bynajmniej za gwarancją zabezpieczonego trwania francuzkiego gabinetu. »Nie możemy tego przed sobą utaić«, pisze *Times*, »że walka, w której pan Guizot postanowił wytrwać aż do ostateczności, jest jedną z takich walk, które bardzo rzadko przynoszą pomysłny skutek a są nader niebezpieczne dla charakteru dyplomatyków. Podźwignąć i przywrócić na nowo upadłą lub chwiejącą się większość jest najtru-

dniejším ze wszystkich zadań, a zwłaszcza w obec podstępnej opozycji i w takim czasie w którym wielkie bezpieczeństwo kraju wszelkie szalone dążności osobistej dumy podsyca. W najszczerzym interesie dla osobistej godności p. Guizota i politycznej jego przyślności przyłączamy się do zdania naszego szanownego kolegi, to jest do pisma *Journal des Debats*, iżby lepiej dla niego było, gdyby się był podał do dymisji. Niepodobieństwem jest dla ministra za daleko posuwać tę wielką konstytucyjną zasadę, gdyż ona jest prawdziwą tajemnicą kontroli, którą on ma nad swą partyją; a każde zboczenie od niej dzieje się z wielkiem poświęceniem moralnej władzy. My nie przypisujemy panu Guizotowi dzierzenia się urzędu dlatego, że on w tej wysokości posadzie jest zamiłowany, ale my sądzimy, że przekonanie o powinności, podług której pan Guizot chce działać, naraża go nazbyt teraz na niebezpieczeństwo. Wszelako on powziął już postanowienie, a my mamy nadzieję, że takowe pomysłny skutek uwieńczy. Obrady nad tajnymi funduszami rozpoczną się podobno w przyszłym tygodniu, będą one albo głosowaniem zaufania w gabinet, albo też hasłem odwołania się do kraju.

Francyja.

Z Paryża dnia 2. lutego. Dzisiejszy *Moniteur* zawiera następujące pod dniem wczorajszym datowane królewskie rozporządzenie: »Hrabia Salvandy, członek izby deputowanych, zostaje w miejsce pana Villemain, którego dymisyją przyjęliśmy Naszém rozporządzeniem z dnia 30go grudnia 1844, mianowany ministrem sekretarzem państwa w departamencie publicznego oświecenia i wielkim ministrem uniwersytetu.« Jestto rezultat ośmiodniowych układów między panem Guizot a panem Salvandy. Zapewniają także, iż pan Salvandy ma być temi dniami parem Francyi mianowany.

Stanowcze, energiczne żądanie całej partyi konserwacyjnej spowodowało nareszcie pana Salvandy do przyjęcia niezwłocznie posady ministra publicznego oświecenia, owoż mianowanie jego zostało wczoraj wieczór podpisaném. W tém zawarty jest dowód, że konserwatyści mają mocne zaufanie w utrzymaniu się ministeryjum, i że nowo-mianowany minister to zaufanie podziela, gdyż przez przyjęcie tej posady, czyni on prawie niepodobnym dla siebie wstąpienie do przyszłej administracji, jeźliby soulguizotowskie ministeryjum pomimo to obalonym zostało, a każdy jest przekonany, iż on

nie połączyłby swego losu z gabinetem, jeźliby o jego trwałości najmniejszą miał wątpliwość. Ministeryjum zyskuje przez jego wstąpienie w podwójnym względzie. Najprzód jest pan Salvandy zdatnym mowcą, który orędzem słowa dokładnie robić umie, a przeto terazniejszym ministrom będzie bardzo pomocnym na trybunie, oprócz tego jest on dokładnie obeznany tak ze sprawami administracyi w ogólności, jak w szczególności ze sprawami urzędu, który piastować będzie. Powtóre zabezpiecza on gabinetowi mocne wsparcie pewnej liczby konserwacyjnych deputowanych, którzy zawsze jeszcze mają niejaki upodobanie w dawnym ministeryjum z dnia 15go kwietnia, a którego członkiem był pan Salvandy. Właśnie do tego ułamka partyi konserwacyjnej należy większa część dyssenterów chwilowych. Nie ujdzie to także bacznosci uważnego dostrzegacza, że w jakiej mierze zaufanie i odwaga obudzają się znówu w obozie ministeryjalnym, w takiej samej mierze wpada opozycya w wewnętrzne rozdwojenie i w nieład, i że takowy dla niej, która jest złożona z aglomeratu najsprzecznijszych żywiołów, każdym razem nastąpić musi, skoro w miejsce tego, co obala, zbudować coś zamyśli. Już panuje rozdwojenie w opozycyi względem zachowania się w kwestyi o tajnych funduszach. Teraz możemy zapewnić, że większa część deputowanych opozycyi zdecydowała się już do mówienia i głosowania. Z wielkiem nateżeniem czekają wszyscy pierwszych debat angielskiego parlamentu. Z ministeryjalnej strony spodziewają się, że w angielskiej mowie z tronu stać będą niektóre przyjazne słowa dla Francyi, równie jak i nowe usprawiedliwienie francuzkiego gabinetu w zaczepkach, na które angielski gabinet przez tamtejszą opozycyję z powodu kwestyi otahajkiej wystawionym będzie. Owoż nawet opozycya po tej stronie kanału nie może przed sobą zataić tego wrażenia, jakie skład tych okoliczności we Francyi wywrzć musi na opinię na korzyść pana Guizota. Z tego powodu łatwo można sobie wytłumaczyć, czemu ministeryjum przedłożyło ustawy o tajnych funduszach jeszcze o kilka dni zwleka.

Przeciw odwołaniu się do przykładu ministeryjum whigów w Anglii, które również bardzo małą większością trzy lata przy sterze rządu zostawało, zarzuca dziennik *Constitutionnel* co następuje: »Ministeryjum whigów nie rządziło nigdy większością ośmi głosów. W ważnych kwestyjach miało ono zawsze 15 do 20 głosów większości.« Przytém i to dodać należy, że ministeryjum whigów znajdowało się

w zupełnie inném położeniu niż ministeryjum francuzkie, gdyż przywiodło do skutku reformę.

Dzienniki rozmaitych stronnictw toczą ciągle namiętną polemikę o zaszłém przesileniu; ale niezadługo niepodobieństwem będzie towarzyszyć im na tej chełzkiej drodze, gdyż coraz bardziej grube obelgi zastępują brakujące rozumowania. I tak wczorajszy obelżywy artykuł w dzienniku *Constitutionnel* zaczyna jak następuje: »Dzienniki *Debats*, ich redaktorowie i inspiratorowie (*Ceux qui les inspirent*) poszaleli i należą do domu obłąkanych. Zamknięci w swęj ciasnej i niedostatecznej większości, uganiają się to tu, to tam, jak szaleńcy, wydają dzikie krzyki, wzywają bogów i ludzi, i kończą obłąkaniami deklamacyjami przeciw panu Thiersowi. Słuchając ich, sądziłbyś, że bunt powstaje, że wojna jest przede drzwiami dlatego, że tylko 213 deputowanych za wynagrodzeniem Pritcharda głosowało. Dzienniki opozycyjne zawierają spis imion tych deputowanych. Dzienniki *Debats* wpadają przeto w zaciętkość. Thiers, ten niemiłosierny dyktator, prowadzi drzącą trzodę 213tu na rzeź wyborów; on łączy w swęj osobie wszelkie okrucieństwa, wszelkie przestępstwa z r. 1793; oto patrzcie jak ten Marius, ten Sylla, ten Cezar wystawia proskrypcyjne tablice; *Siste tandem carnifex!* Wstrzymaj się przecież sprawco! wołają nań dzienniki *Debats*; ale Thiers nie daje żadnego przebaczenia! Na głos jego powstaje 200,000 wyborców, aby nierozsądne głowy konserwacyjnej partyi w pień wyciąć. Równie jak męczennicy w roku 1793 gotują się 213 do gilotyny powszechnych wyborów. Atoli potomność rzuci kłatwę na pana Thiersa za to, że ich nie ochrania!«

Słychać, że na posiedzeniu ministrów które się odbyło po przyjęciu deputacyi 213, miała być roztrząsaną kwestya o rozwiązaniu izby: utrzymują że ministrowie przystąpiliby do tego środka, jeźliby podczas głosowania na tajne fundusze przynajmniej 25 głosów większości nie uzyskali. Z drugiej strony słychać, że opozycya będzie ciągle wykonywać rozpoczęty przy głosowaniu nad adresem manewr i że ani do debat ani do głosowania nad tajnymi funduszami należć nie będzie.¹

Dziennik *Courrier français* nalega na to, aby się opozycya ani do dyskusyi ani do głosowania już nie wtrącała. Dziennik *Commerce* okazuje przeciwnie, jak wielkie zapoznanie parlamentowe i konstytucyjnego stanowiska zawiera się w takowem postępowaniu, przez któreby kraj obrażonym, i cały konstytucyjny sy-

ntem obalonym został. Dziennik *Siècle* mówi, że opozycja w tój mierze nie powzięła jeszcze żadnego postanowienia.

Pan *Thiers* zamierza wkrótce powstać znów na gabinet z powodu składu rzeczy w państwach La Plata. Zajmuje on się już od dni kilku zbieraniem materyjałów, które się tój kwestyi dotyczą. Obwinienie jego przeciw gabinetowi, jak słyhać, zmierzać będzie głównie do tego; dla czego gabinet ścierpiął to, że na rozkaz tyra *Rosas* pewną liczbę Francuzów wbrew wszelkiemu prawu narodów wymordowano?

Hrabia *Jarnac*, sekretarz ambasady w Londynie, który w niebytności hrabi *St. Aulaire* toczył układy z angielskim gabinetem w sprawie państwa marokańskiego i wyspy Otahajty, przyjechał do Paryża.

Lord *Brougham*, który od niejakiego czasu przebywał w Paryżu, wyjechał do Londynu.

Założona w dawniej hiszpańskiej posiadłości w Hajty nowa rzeczpospolita *Santo Domingo* jest teraz zupełnie ukonstytuowana, wpływ francuzki odniósł tam całkowite zwycięstwo. Mianowane dnia 16. listopada przez *Santana* nowe ministeryjum jest złożone całkiem z takich mężów, którzy byli najczynniejszymi narzędziami francuzkiego wicekonszula *Juchereau de Saint Denis*. — Dnia 17. listopada zapowiedział prezydent *Santana* proklamacyją do ludu ułożenie nowej konstytucyi, owoż dnia 24. tegoż samego miesiąca została takowa z wielkimi uroczystościami wszędzie ogłoszoną. Jest ona w ogóle ułożona w wolno-myslniejszym duchu niż konstytucya rzeczpospolitej haityjskiej, nie czyni żadnej różnicy między osobami różnego koloru, i przyznając im równe prawa, nadaje wyraźnie artykułem 13. obywatelskie prawa w całej ich objętości wszystkim w rzeczypospolitej osiadającym cudzoziemcom, którzy do nieprzyjaznego narodu nie należą, i którzy się kunsztem, umiejętnościami albo jakiemu pożytecznemu rękodzielnictwu poświęcają. Wszelako do zupełnej naturalizacyi wymaga się pobyt pięcioletni.

Belgija.

Z *Bruxeli* dnia 1. lutego. Na wczorajszym posiedzeniu izby reprezentantów*) zakończono polityczną dyskusyję, a izba przystąpiła do głosowania nad następującą kwestyją: Czy jest powód doręczyć koronie adres, w którym ma być oznajmiono, że ministrowie

nie posiadają już zaufania izby? 89 członków odpowiedziało przy imiennym wywoływaniu: z tój liczby 65 członków odpowiedziało, że nie ma powodu; a 29 że jest powód; dwóch członków wstrzymało się od głosowania. Rezultat ten nie zdziwił w izbie nikogo, i nie sprawił najmniejszego wrażenia; był on już od kilku dni przewidzianym, a zatem ministeryjum ostoi się.

Szwajcaryja.

Z *Lucerny* dnia 1. lutego. Wielka rada Stanu *Lucerny* zgromadziwszy się na posiedzenie dnia wczorajszego uchwaliła jednomyślnie (wyjąwszy dwa głosy), w skutek wezwania Stanu *Zurych*, odpowiedzieć temuż stanowi, że *Lucerna* swęj uchwały pod względem przywołania *Jezuitów* cofnąć nie może. W takimże samym duchu ułożona będzie instrukcyja stanu *Luceeny* na przyszły Sejm nadzwyczajny.

NOWINY.

Z nadesłanego nam obszernego opisu tego-rocznych zabaw karnawałowych w *Tarnowie*, wyjmujemy pokrótce następujące podania: Dnia 21. stycznia dany był w tём mieście przez nauczyciela tańców *Kornela Kaweckiego* oświetny bal, na którym prócz tańców towarzyskich, małe dzieci wykonywały tańce popisowe. Radość rodziców, a szczególniej matek była nadzwyczajną (pana *Kaweckiego* nazywa sprawozdawca nieporównanym w doskonałej metodzie udzielania nauki tańców). — Dnia 28. stycznia odbył się pod stérem *JO. księżnej Sanguszkowej* bal fantowy na korzyść *tarnowskiego zakładu ochrony małych dzieci*, z którego całkowity dochód wyniósł przeszło 1000 *zr. m. k.* — Dnia 3. lutego czterdziestu kilku obywateli z okolicy *Tarnowa* wyprawiło suty bal w hotelu *krakowskim*: na tę zabawę proszono prócz *Dam obywatelskich* także i wyższych urzędników z ich rodzinami. Ogółem było do 300 osób.

Jako dodatek do kroniki zapust, dajemy tu wiadomość z listu z *Wiednia* o sposobie w jaki młodzież polska, w *wiedeńskiej szkole politechnicznej* się kształcąca, ostatnią wtorek obchodziła. O godzinie 7mej wieczorem zebrała się taż młodzież w dworcu kolei południowej, i wsiadłszy w dwa wagony, poleciała na skrzydłach pary o półtoręj mili z *Wiednia* w okolicę *Enzensdorfu*, a tam z zapalonemi pochodniami udała się w dalszy pochód, jednak nie w celu jakiej hucznej, gwar-

*) Ta izba po swojem odroczeniu się, od 15go stycznia znówu codzienne posiedzenia odbywa.

liwej zabawy, lecz aby ostatnią oznaką publicznój czci, pożegnać swego ulubionego nauczyciela *Chemii ogólniej* przy instytucie politechnicznym, uczonogo Meissnera, twórcę nowego systemu tej umiejętności, który pensjonowany w połowie roku szkolnego, po dwudziestu i kilku latach pracy naukowej, opuścił dnia 31. stycznia r. b. katedrę swoją, śród łez całego zgromadzenia, i okrzyków: »Niech żyje Meissner.« Owoż przybywszy przed Jego pomieszkaniem, orkiestra złożona z samych Polaków pod przewodnictwem pana Gnatkowskiego zagrała posuwistego *Poloneza*. Muzyka przechodząc powoli z symfonii w symfonię, z tonu w ton, wykonała w końcu, ułożoną do celu tegoż kompozycyję Gnatkowskiego, pod nazwą *Mazura pożegnawczego*. Grzmiący okrzyk ozwał się: »Niech żyje Meissner! — a gdy starzec rozczulony dziękował swoim uczniom, deputacyja z pomiędzy nich wybrana, wręczyła mu odpis kaligraficzny pożegnawczych wierszy w języku polskim i niemieckim ułożonych. Każdy z obecnych zachował na pamiątkę tego dnia, jeden egzemplarz tych wierszy wydrukowanych w Wiedniu, z których polskie tu w zupełności przytaczamy:

*Zacny starcze z duszą młodziana,
Coś w imię Światta wodził bój,
Patrz jaka w tych sercach rana,
Jak się strumieni łez tych zdroj,
Jaką boleść pierś ta rodzi!*
O, słuchaj jak w głos wota:
• Mistrza, Ojca naszej młodzi,
• Wzięto już z naszego kota!
• Ten co zakłębem Jenijusza
• Do tajników zastąpił rdzeni,
• Którego twórcza dusza
• Światło nowe w świat przestrzeni,
• Wyprzedzając wiek i czas —
• Już Go nie ma pośród nas!
• Ten co obrzamy budowę
• W Panteonie wiedzy wznioł,
• Niemiej naturze nadał mowę, —
• Co sercem w nasze serca wrół,
• I nas w słodkich pętach trzyma —
• Już Go nie ma, już Go nie ma!
*Lecz my zrosniem' się w zastępy,
Piersią naszą Cię otoczym',
Z Twoich śladów nie wyboczym',
Bo twe drogi są postępy.*

W przyszły piątek dnia 21. b. m. ujrzymy w teatrze polskim na dochód Jana Nepom. Ramiuskiego, przedstawienie sceniczne w trzech aktach, utworu L. A. Dmuszewskiego, z muzyką kapelmistrza teatru warszawskiego

J. Elsnera, pod nazwą: *Wiśliczanki*, Dekoracyje do tej sztuki są nowe, pęzła p. Polmana.

Imć pan Richter artysta tutejszego teatru polskiego, który w niejednej sobie właściwej roli podobał się naszej publiczności, wezwany przez dyrekcycję teatru warszawskiego, opuścił naszą scenę, i wyjechał do Warszawy.

JExc. JW. hrabia Franciszek Potocki, dziedzic dóbr Nizin w obw. tarnowskim, przesłał na moje ręce 2000 zr. m. k. nawsparcie poddanych tychże dóbr, w roku zeszłym powodzia zniszczonych. Za ten szlachetny czyn niosę imieniem poddanych publiczne podziękowanie J. W. Dawcy.

Henryk Brodzki,
dzierzawca tychże dóbr.

Sprawa wstrzemięźliwości w Galicyi.

Według odebranych doniesień z różnych obwodów naszego kraju, sprawa wstrzemięźliwości ciągle robi postępy, i tak:

W obwodzie sanockim w miasteczku Jamiertz, złożyło w ręce tamtejszego kapłana Jmci księdza Leona Stokowskiego na dniu 2. lutego 149 osób śluby na zupełną wstrzemięźliwość, a 26 osób na mierność. Zaś 90 osób powtórzyło śluby mierności na zupełną wstrzemięźliwość. — Skutki towarzystwa wstrzemięźliwości zaprowadzonego w Bukowsku za staraniem Jmci księdza Skoczyńskiego, proboszcza ob. łac., widoczne były szczególniej w czasie jarmarku w pierwszych dniach lutego w témże miasteczku odbytego: lud, nietylko w czasie jarmarku, ale co większa, i po tymże był zupełnie trzyżwy, a owe *litkupy*, przy których wódka najważniejszą grywała rolę, już po największej części ustały.

W obw. samborskim w miasteczku Turce Jmć ksiądz Janusz, proboszcz miejscowy, przyjmował pierwsze śluby od ludu w środę popielcową i w następny czwartek. Wprzód zaś przez ostatnie trzy dni zapust polecił parafijanom swoim dobrowolne składki na korzyść sierot: w tym celu odstąpił domu swojego na zabawę towarzyską, pod nazwą: »*Bul wstrzemięźliwości*«. Dochód z tej zabawy (wraz z pobocznemi składkami) w kwocie 110 zr. rozdał szanowny kapłan biednym sierotom.

W obw. stryjskim, na granicy węgierskiej, w szczupłej parafii klimieckiej ob. łac. przystąpiło do towarzystwa wstrzemięźliwości do końca stycznia 115 osób. Jmć ksiądz

Burlikowski, proboszcz miejscowy, pracuje usilnie, aby coraz więcej uzyskać zwolenników wstrzeźliwości, i zbić to błędne mniemanie, jakoby surowość mieszkańców gór, stała na zupełnej przeszkodzie w przywiedzeniu ich do cnoty i umiarkowania.

W obw. brzeżańskim towarzystwo wstrzeźliwości coraz bardziej się szerzy: W dobrach J. Exc. Alfreda hr. Potockiego, osobliwie w okolicach Romanowa i Przemyslan, bardzo wiele znajduje zwolenników; we wsiach Mikołajowie i Podsosnowie wszyscy niemal mieszkańcy, w Horodysławicach, Romanowie i innych włościach bardzo znaczna część dotąd ślubowała.

W obw. stanisławowskim, w miasteczku Monasterzyska, za staraniem Jmci księdza Berwida, proboszcza ob. łac., ślubowało po 24. stycznia 1800 osób. We wsi Kowalówka za staraniem Jmci księdza Grabowicza proboszcza ob. grec. ślubowali wszyscy oficjaliści i słudzy dworscy i prócz tego 290 innych osób; zaś w należącej do tej samej parafii włości Oleszy ślubowało 281 osób na zupełną wstrzeźliwość. — We wsi Chostowie, składającej się z 177 numerów konstrykcyjnych, było po koniec stycznia już 316 członków towarzystwa wstrzeźliwości, nie licząc w to obcych, którzy do tego miejsca o kilka mil pielgrzymkę odbywają, by uroczyste śluby w ręce miejscowego kapłana składali. Jmć ksiądz Bazyl Lewicki, dziekan tłumacki, jest gr. kat. parochem Hostowa: jegoto nieznużona staranność, jakoteż nauki i kazania do ludu prostego dobrze zastosowane, obrzydziły parafijanom pijaństwo.

W obw. Kołomyjskim, za sprawą Jmci księdza Witoszyńskiego, proboszcza ob. gr. kat., we wsi Krasnoil nad czarnym Czeremoszem w państwie kameralnym Ruckim, ślubowało już dotąd do 300 osób na mierność i wstrzeźliwość. Zasługę wspomnianego kapłana potrafi ocenić każdy, kto wie, że w tej okolicy chata od chaty czasem na milę oddalona, a mieszkańcy sato hocyły owych gór, głoszonych z opryszków (Dobosza, Stoluka

i t. d.), gdzie za wódkę i lubaskę nie jeden majątek pelzył, nie jedno życie nikło.

W obw. tarnopolskim, w miasteczku Janowie i w całej do tego dominium należącej parafii, ślubowało na mierność i wstrzeźliwość po koniec stycznia 1127 osób, a obrz. greckokatolickiego 427 osób. Tak pomyślny skutek zawdzięczyć należy Imć księżom Czerviowi i Janowiczowi, tudzież kooperatorowi Jmci księdzu Sliwcc. Przez gorliwość tych kapłanów podniesiona moralność w prostym ludzie, zaczyna już być z wielu względów w swych zbawiennych skutkach widoczną.

W obw. żółkiewskim lud z równą chęcią do towarzystwa wstrzeźliwości przystępuje, jak w zachodnich obwodach. Mało jest miasteczek i wsi w tym obwodzie, w którychby sprawa wstrzeźliwości nie miała dotąd zwolenników; i tak: W Uhnowie na Trzech Króli ruskich ślubowało na raz przeszło 400 osób; wszystkie szynki są już w tém miasteczku pozamykane, i tylko w jednym dla podróży szynkują. W Szczepiatynie nie ma już nikogo, coby dotąd nie ślubował, a w Korcowie, włości należącej do Jego Excelencyi J. W. barona Kriega, Prezydenta Rządów krajowych, już tylko 4 osób się znajduje, które dotąd ślubu na wstrzeźliwość nie złożyły.

* * *

Gdy tedy *towarzystwo wstrzeźliwości* we wszystkich niemal okolicach Galicyi ciągle się szerzy, wypada zwrócić uwagę szanownych obywateli na okoliczność niemalżej wagi, a tą jest: aby chłopiek, czy to za swoim interesem, czy też z pańskim transportem w drodze będący, mógł znaleźć w karczmach (zwłaszcza w zimie) dobre piwo, jedyny teraz dla niego trunk, także i tanie, ciepłe jadło, któreby go ogrzało i pokrzepiło, jak np. barszcz, kapuśniak, krupnik, kluski, mleko, bo tém tylko najwięcej nasz kmiotek żyje, a na inne droższe jedzenie w drodze go nie stać. — Prawdziwi przyjaciele ludzkości zechcą zapewne i o tém pomyśleć. — Pamiętajmy, że nie dość jest myśl zbawienną silnie pochwyć i dać jej z razu popęd; trzeba ją mimo wszelkie przeciwności z korzyścią dla ogółu wytrwale przeprowadzić.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Ner 7. Rozmaitości.)

Redaktor J. N. Kamiński. — Nakładem Spadkobierców Franciszka Krattera.

(Drukiem Piotra Pillera we Lwowie.)

(Dodatek nadzw.)

Nakładem księgarni

FRANCISZKA PILLERA I SPÓŁKI we Lwowie

wyszło właścieco z druku dzieło pod tytułem:

OGRODNICTWO

zastosowane do potrzeb
Ziemiańska polskiego,

przez

Autora pism: »O przyozdobieniu siedlisk wiejskich« — tudzież »O budownictwie zastosowanym do potrzeb ziemiańska polskiego«.

21 arkuszy w 8ce; z 6 tablicami rycin.

Cena 2 ztr. 30 kr. mon. kon.

Księgarnia podaje szanownej Publiczności pierwsze w języku [polskim] dzieło w przedmiocie ogrodnictwa, w którym zebrano są jak najdokładniej i najzupelniej w jednę całość, postrzeżenia i doświadczenia w zawodzie ogrodniczym, a to wszystko raczej w sposobie praktycznego działania niżeli drogą teoryi, mając zawsze na głównym względzie nasz klimat i rzeczywiste potrzeby ziemiańska polskiego. Praca ta jest rzetelnym zdaniem sprawy z własnych długoletnich doświadczeń autora, i obejmuje wszystko, co pod naszym niebem niewątpliwie osiągnięciem być może, tak dla wygody i przyjemności ziomków, jako i dla otworzenia im nadal źródła materyjalnych korzyści. — Dla lepszego przeglądu umieszczamy tu:

Spis główniejszych przedmiotów w tej książce zawartych:

Część pierwsza.

Wstęp.

Rozdział I. Niektóre szczegóły z organografii, z taxonomii i z fizjologii roślinnej.

Rozdział II. O wyborze posady pod ogród.

Rozdział III. Rozmaite sposoby urządzenia gruntu pod ogrody i pod sady, i o ich zakładaniu.

Rozdział IV. O wyborze gleby pod ogród, i o jej usposobieniu do hortykultury.

Dodatek. Postrzeżenia geologiczne w Karpatach i w kraju przyległym.

Część druga.

Rozdział I. Chodowanie jarzyn.

1. Zasady ogólne.

2. Nauka o chodowaniu roślin warzywnych.

Rozdział II. Chodowanie roślin aptecznych i korzennych, w domowym gospodarstwie przydatnych.

Rozdział III. Sadownictwo. Zasady ogólne.

1. Chodowanie drzew owocowych.

2. Chodowanie krzewów owocowych.

Dodatek I. O przezimowaniu owoców.

Dodatek II. Suszenie owoców.

Dodatek III. Robienie octu z soku jabłkowego.

Część trzecia.

Ogród kwiatowy.

Rozdział I. O urządzeniu ogrodu kwiatowego.

Rozdział II. O chodowaniu roślin kwiatowych.

Rozdział III. Wykaz ogólny roślin zielnych, kwiatowych, swojskich i przyswojonych, do chodowania w gruncie przydatnych.

Pamiętnik ogrodniczy.

Przypis o przepowiedniach meteorologicznych z lunacyi, według astronoma Herschel.

Nakładem księgarni

Franciszka Pillera i Spółki we Lwowie

wyszły następujące nowe dzieła,

których dostać można we wszystkich księgarniach tutejszych i na prowincyi:

Żywot Pana naszego Jezusa Chrystusa

Syna Bożego,

przez

J. P. Silbert.

Przekład ks. M. R.

w 8cc. 1844. 1 zr. 30 kr. m. k.

L A L K A,

podarunek młodym panienczkom.
Rozmowy, powiastki i bajeczki dla dzieci.

Z 8 obrazkami. w 16cc. opraw. 1 zr. m. k.

Z obrazkami kolorowanemi. opraw.

1 zr. 30 kr. m. k.

MARYJA UCIECZKA NASZA.

Dwie nowenny na cześć niepokalanego po-
częcia Najświętszej Panny Maryi.

Z przydatkiem nabożeństwa mszalnego, lita-
nii Loretanśkiej i modlitw niektórych.

Z ryciną. w 16cc. 20 kr. m. k.

Robinson dla dzieci,

albo najciekawsze wypadki Robinsona Krusoe,
opowiadane dzieciom przez ojca.

Z 8 obrazkami, w 16cc. opr. 45 kr. m. k.

Z obrazkami kolorowanemi, opraw.

1 zr. 15 kr. m. k.

Nabożeństwo dziewięciodniowe
do

Świętego Józefa,

Obłubienca najświętszej Maryi Panny.

Z francuzkiego.

w 12cc. 6 kr. m. k.

SYBILLA,

czyli zręczna wróżka nauczająca sposobu wró-
żenia z 32 kart tak jasno, iż każdy w bardzo
krótkim czasie bez obcej pomocy sobie i dru-
gim kabałę ciągnąć potrafi.

Przedmiot ciekawości, rozrywka dla smutnych,
pociecha dla cierpiących, doradzca dla kochają-
cych i zakochanych.

Z 7 tablicami rycin, w 12cc. 1845. 24 kr. m. k.

K a z a n i a

na święta uroczyste,

według obrządku kościoła katolickiego w całym
roku przypadające, napisane przez

X. A. Mikiewicza.

Wydanie drugie poprawne i powiększone.

w 8cc. 1844. 1 zr. 15 kr. m. k.

Nauka języka polskiego

z zasad **Szreniawy.**

Zeszyt I. i II.

w 8cc. 1844—1845. Cena każdego zeszytu
40 kr. m. k.

(Zeszyt III. zakończający dzieło jest pod prasą.)

Powiastki moralne

dla małych dzieci.

Z 10 obrazkami, w 16cc. opraw. 1 zr. m. k.

Z obrazkami kolorowanemi, opraw.

1 zr. 30 kr. m. k.

SZRENIAWA'S

Wortforschungslehre der polnischen
Sprache.

2 Bände.

gr8. 1842—1843. 5 zr. 80 kr. m. k.